

ÅRSBERETNING

2009

INDHOLDSFORTEGNELSE

Årets højdepunkter	3
Operation Life	4
Sikker Medicinering	7
Når skaden er sket	8
Fysiske rammer og patientsikkerhed	9
Sikker Kirurgi	10
Patientsikkerhed i Primærsektoren	11
Patientambassadørerne	12
Øvrige aktiviteter	13
Om Dansk Selskab for Patientsikkerhed	14

ÅRETS HØJDEPUNKTER

“Dansk Selskab for Patientsikkerhed arbejder med fokus på patientsikkerhed nationalt, og internationalt søger vi at fremme videndeling og samarbejde”

Sikker medicinering, Fysiske rammer og patientsikkerhed, Når skaden er sket - og ikke mindst det nye Patientsikkerhedsråd er blot nogle af de mange tiltag, der har sat dagsordenen for arbejdet i Dansk Selskab for Patientsikkerhed i 2009.

Dansk Selskab for Patientsikkerhed har også længe haft udvidelse af rapporteringssystemet på dagsordenen og arbejdet aktivt for at fremme sagen. I marts 2009 kom det så: Folketinget vedtog at udvide rapporteringssystemet til primærsektoren, det præhospitale område samt patienter og pårørende. Fremover vil vi gøre vores til, at loven bliver realiseret efter hensigterne bl.a. ved at tilbyde viden til det kommunale område og uddannelse af de kommende risikomanagere.

Et højdepunkt i 2009 har været aftalen med TrygFonden om en fireårig strategisk satsning, som giver Dansk Selskab for Patientsikkerhed og det danske sundhedsvæsen en unik mulighed for at forbedre patientsikkerheden. Patientsikkert Sygehus og Partnerskab for Patientsikkerhed bliver de to omfattende projekter i den fireårige aftale fra 2010 – 2013.

2009 markerer også afslutningen på Operation Life. Kampagnen var mange steder en øjenåbner, som viste, at der er plads til forbedring - og på mange afdelinger blev der opnået flotte resultater i forebyggede skader og reddede liv. Operation Life blev også en succes hos personalet, der med stort engagement tog denne utraditionelle kampagne til sig.

Dansk Selskab for Patientsikkerhed arbejder fortsat på alle niveauer for at øge bevidstheden om patientsikkerhed i alle dele af det danske sundhedsvæsen og hos patienterne. Og det har givet resultater: i løbet af det seneste årti er anvendelsen af begrebet patientsikkerhed steget markant! Fra at være et ukendt begreb i 1990'erne er ordet “patientsikkerhed” i 2009 blevet nævnt i de danske medier over 1200 gange.

Dansk Selskab for Patientsikkerhed arbejder med fokus på patientsikkerhed nationalt, og internationalt søger vi at fremme videndeling og samarbejde, fordi patientsikkerhedsrisici ofte har samme karakteristika på tværs af lande og sundhedssystemer. Dette vil vi gøre aktivt brug af i 2010, hvor Dansk Selskab for Patientsikkerheds samarbejdsaftale med Institute for Healthcare Improvement vil fremme brugen af international viden om patientsikkerhedsløsninger i det danske sundhedsvæsen.

Kristian Ebbensgaard

Formand for Dansk Selskab for Patientsikkerhed

OPERATION LIFE

“Operation Life har vist, at der på sygehusene er masser af vilje til at skabe forbedringer”

Helle Ulrichsen, regionsdirektør, Region Hovedstaden.

Kampagnen Operation Life blev afsluttet i april 2009 efter to års intensive aktiviteter på sygehusene. Kampagnen er realiseret i samarbejde mellem Dansk Selskab for Patientsikkerhed og TrykFonden.

Over 200 sygehusafdelinger har taget aktivt del i kampagnen og har omsat faglig anerkendt viden til daglig rutine. Forbedringerne af patientsikkerheden på sygehusene kommer patienterne til gode. Risikoen for sygehusinfektioner er reduceret, opmærksomheden omkring akut syge patienter på sygehusene er skærpet, og der er indført nye systemer, som i højere grad sikrer, at patienterne får korrekt medicin.

Antallet af dødsfald på sygehusene er samtidig reduceret. I kampagneperioden har der på landsplan været 2070 færre dødsfald end forventet på de danske sygehuse. Et andet helt afgørende resultat af Operation Life er, at kampagnen har vist, at det kan lade sig gøre at skabe forandringer på kort tid.

AKTIVITETER

Stor aktivitet har præget Operation Life kampagnen både i kampagnesekretariatet og på de enkelte afdelinger. Kampagnedage, læringsseminar, værksteder og meget mere har udgjort kampagnens aktiviteter i de to kampagneår.

I slutningen af 2008 og begyndelsen af 2009 er prisen “Ugens Leif” uddelt til deltagere, som har gjort en særlig indsats i kampagnen. Kampagnesekretariatet har i alt uddelt Ugens Leif til 13 afdelinger eller enkeltpersoner. Prisen bestod af en plakat og chokolade til afdelingen. Mange steder resulterede prisuddelingen i omtale i den lokale presse.

I forbindelse med Operation Life er der afholdt kurser i SPC (statistisk processtyring) rundt om i landet med samlet over 200 deltagere. Kurserne har givet det kliniske personale større kompetence til at bruge data som drivkraft og motivationsfremmende faktor i forbedringsarbejdet.

Også den amerikanske statistiker Davis Balestracci har været på besøg. Han talte under overskriften: “Data taler – forstå hvad de siger.” Det skete ved en kampagnedag i Kolding med 169 deltagere.

Repræsentanter for kampagnesekretariatet har desuden holdt oplæg om Operation Life ved en lang række forskellige arrangementer i sundhedsvæsenet fx på mange sygehuse og ved arrangementer og møder i Sundhedsministeriet, Danske Regioner og TrykFonden.

Maskot for Operation Life kampagnen.

HSMR

Operation Life introducerede de hospitalsstandardiserede mortalitetsrater, HSMR. Tallene viser, om dødeligheden på et sygehus ligger over eller under det forventede i forhold til landsgennemsnittet. HSMR giver et overordnet mål for patientsikkerheden på et sygehus og sætter de enkelte sygehuse i stand til at vurdere udviklingen i patientsikkerhed over tid.

Med erfaringerne fra Operation Life i hånden har Danske Regioner og Sundhedsstyrelsen arbejdet videre med beregningsmodellen for HSMR, så den fra 2009 måler endnu mere nuanceret og bl.a. tager højde for komorbiditet.

Sundhedsstyrelsen og Danske Regioner har på den baggrund besluttet at fortsætte med at anvende HSMR som et måleredskab for kvalitet og patientsikkerhed på de danske sygehuse.

MOBILT AKUT-TEAM

Mobilt akut-team er et godt eksempel på, hvor hurtigt forbedringer kan iværksættes på sygehuse.

I løbet af de to kampagneår har 16 sygehuse startet Mobilt akut-team. Et Mobilt akut-team indebærer, at indlagte patienter overvåges systematisk, sådan at tegn på akut forværring opdages i god tid, og at der kan tilkaldes assistance af læge og/eller sygeplejerske fra intensiv afdeling uden forsinkende led.

“Det er jo langt bedre at blive tilkaldt for hjertestop end efter...”

Yves Sales, formand, Læggeforeningen.

Formålet er, at patienterne kan behandles så tidligt i forløbet, at den kritiske udvikling vendes, og patienten bliver stabiliseret. Det øgede fokus på de basale observationer af patienterne har været med til at reducere forekomsten af hjertestop blandt indlagte patienter og dermed reddet liv.

KOMMUNIKATION

Kampagnens hjemmeside har været platform for kommunikationen og har været velbesøgt med ca. 500 brugere ugentligt. Hjemmesiden afvikles i starten af 2010, og informationer om Operation Life vil i fremtiden kunne findes på www.sikkerpatient.dk.

En søgning på Infomedia viser, at “Operation Life” er blevet omtalt 244 gange i skrevne medier i 2009 og 556 gange i alt i løbet af hele kampagneperioden. Derudover er Operation Life omtalt i en række indslag i elektroniske medier.

PATIENTSIKKERT SYGEHUS

Erfaringer fra Operation Life danner nu grundlag for et nyt projekt, “Patientsikkert Sygehus”, der gennemføres i samarbejde mellem Dansk Selskab for Patientsikkerhed og TrykFonden i perioden 2010–2013. Udvalgte sygehuse med store ambitioner for patientsikkerheden deltager i projektet og får støtte til at yde en koncentreret og målrettet indsats.

Hvor indsatsen i Operation Life var spredt over enkelt-afdelinger og -afsnit over hele landet, vil indsatsen i Patientsikkert Sygehus omfatte hele sygehuse. Det vil i høj grad også kræve engagement fra sygehusledelsen, sådan at patientsikkerhed i bogstavelig forstand bliver sat øverst på dagsordenen.

I løbet af projektperioden er det målet, at dødeligheden på projektsygehuse skal reduceres med 15 procent og antallet af patientskader med 30 procent. Reduktionen i skader og dødsfald skal være så overbevisende, at resultaterne imponerer omverdenen og giver andre sygehuse lyst til og tro på, at de kan opnå det samme.

Erfaringerne og resultaterne fra Patientsikkert Sygehus vil blive fulgt tæt. Resultaterne vil gennem en offensiv medie- og interesserstrategi blive udbredt til offentligheden og de øvrige danske sygehuse.

UDGIVELSER I 2009

- Medicinafstemning og elektroniske medicinsystemer. Juni 2009
- Operation Life, Slutrapport. Juni 2009

INTERNATIONALT

Der har fortsat i 2009 været international interesse for Operation Life med besøg fra Norge, Sverige og Skotland.

Operation Life har desuden arrangeret en studietur til Skotland i juni 2009 med deltagelse af daværende sundhedsminister Jacob Axel Nielsen, formand for Danske Regioner Bent Hansen og medicinaldirektør Jesper Fisker.

I løbet af året har repræsentanter fra Operation Life kampagnen holdt oplæg ved:

- Årskonferencen The International Society for Quality in Health Care (ISQUA)
- Den 69. internationale kongres i International Pharmaceutical Federation (FIP)
- Konferencen Patientsäkerhet i Stockholm i maj 2009
- International conference om Mobilt akut-team i København i maj 2009

Personale iført Operation Life kampagne t-shirts

SIKKER MEDICINERING

“Patienterne forventer, at de får korrekt medicin gennem hele sygdomsforløbet – også når de flytter til andre afdelinger”

Grete Christensen, formand, Dansk Sygeplejeråd.

Hver dag sker et stort antal medicineringsfejl i det danske sundhedsvæsen. Der blev i 2009 rapporteret 8.151 medicineringsfejl til Sundhedsstyrelsen. Dansk Selskab for Patientsikkerhed arbejder for at reducere antallet af medicineringsfejl.

Dansk Selskab for Patientsikkerhed har i samarbejde med Lægemiddelindustrien, de faglige organisationer, Kommunernes Landsforening, Danske Regioner og Danske Patienter udarbejdet en rapport, der giver et bredt indblik i patientsikkerhedsproblemer i forbindelse med medicinering. Rapporten belyser patientsikkerhedsrisici i alle led fra idé, udvikling, design og myndighedsgodkendelse af nyt lægemiddel og til lægemidlets vej over grossist-led, hos apotekerne, i primærsektoren, i sekundærsektoren og til den ønskede effekt hos patienten. Desuden beskriver rapporten, hvordan det er muligt at forbedre processerne bl.a. ved at drage læring fra rapporteringssystemet.

Rapporten blev drøftet med en bred skare af interessenter ved Dansk Selskab for Patientsikkerheds årsmøde, og efterfølgende har Dansk Selskab for Patientsikkerhed udgivet et katalog over forslag og forbedringsmuligheder til sikker medicinering i Danmark. Kataloget vil være retningsgivende for Dansk Selskab for Patientsikkerheds arbejde på medicinområdet i de kommende år.

INTERNATIONAL KONFERENCE

Den første internationale Medicinkonference blev afholdt i september 2009 med Danske Selskab for Patientsikkerhed som vært. Videndeling, koordination og samarbejde blev realiseret med stor succes. 200 deltagere fra over tyve forskellige lande deltog i konferencen om medicineringsfejl. Udbyttet var en opdateret viden om medicineringsfejl på globalt plan, og den danske lægemiddelindustri og danske designere fik drøftet forveksling af medicin med internationale eksperter.

Konferencen blev efterfulgt af et to dages lukket møde, hvor International Network for Safe Medication drøftede udbygning af det internationale samarbejde. Her blev man enige om hovedtrækkene for vedtægterne i en global organisation for de nationale rapporteringssystemer.

“Patientsikkerhedsproblemerne, dem deler vi på tværs af landene - derfor skal vi samarbejde om løsningerne”

Henrik Vestergaard, viceadm. direktør, Lægemiddelindustriforeningen, Lif.

OPLÆG M.M.

- Oplæg i Farmakonomforeningen om Sikker Medicinering
- Foredrag for borgere om inddragelse i patientsikkerhed
- Et patientsikkerhedsperspektiv på medicinering i Danmark 2009 (rapport fra arbejdsgruppen)

UDGIVELSER

- Forslag til fremme af sikker medicinering (katalog)

Eksempel på design af medicinemballage. (Foto: Susanne Østergaard)

NÅR SKADEN ER SKET

“En undskyldning betyder ikke alt, men den gør en forskel...”

Gunhil Warming, patientambassadør, Dansk Selskab for Patientsikkerhed.

I 2009 tog Dansk Selskab for Patientsikkerhed yderligere et skridt for at fremme en “Sig undskyld” politik i sundhedsvæsnet.

“Når skaden er sket” er et læringsæt, der handler om, hvordan der kan drages omsorg for patienter og personale, som har været involveret i skadevoldende hændelser.

Læringsættet tager udgangspunkt i, at der skal tages hånd om først og fremmest den tilskadekomne patient men også om det personale, der er involveret i hændelsen.

Læringsættet “Når skaden er sket” er to-delt:

- En skriftlig del, der handler om, hvorfor og hvordan ledelserne kan indføre en patient- og personalepolitik, som gør det nemmere for personalet at håndtere, når patienter er blevet skadet.
- E-learning, der giver inspiration til, hvorfor og hvordan personale kan tale med patienter om skadevoldende hændelser og sige undskyld. E-learningdelen kan anvendes af sundhedspersonalet bredt og er baseret på film. Her kan man bl.a. se en række interviews med klinikere og patientambassadører. Desuden kan man se tre eksempler på samtaleforløb, der viser, hvordan forskellige samtaler med patienter kan forløbe. Eksemplerne er fiktive og gennemspilles af skuespillere. Det drejer sig ikke om “perfekte samtaler”, men giver bud på forskellige forløb. Man kan se e-learning på adressen: www.skadenersket.sikkerpatient.dk

“Når skaden er sket” er udviklet i samarbejde med TrygFonden. Siden juni måned er der uddelt 153 læringsæt til kvalitetsmedarbejdere, risikomanager og sygehusledelser i Danmark.

Det elektroniske læringsæt er set 14.500 gange. E-learningen er også tilgængelig via de faglige organisationers hjemmesider og er fx et af Lægeforeningens faste e-learningstilbud.

Læringsættet vil indgå som en del af Partnerskabsprojektet, der er et af de to store projekter, som TrygFonden og Dansk Selskab for Patientsikkerhed arbejder sammen om de næste fire år.

Kampagnebillede fra "Når skaden er sket".

FYSISKE RAMMER OG PATIENTSIKKERHED

“Det kommende sygehusbyggeri giver os en unik mulighed for at skabe de bedste rammer for patientsikkerheden. Det skal vi benytte os af”

Jens Kristian Gotrik, direktør, Medicoindustrien.

Fysiske rammer og indretning kan medvirke til at vanskeliggøre eller at fremme patientsikkerheden. I forbindelse med nybyggeri og renovering af sygehuse i de kommende år har sundhedsvæsnet en enestående mulighed for at indtænke patientsikkerhed allerede fra planlægningsfasen.

Projektet “Fysiske rammer og patientsikkerhed” formidler viden og erfaringer, der kan integreres i beslutninger i løbet af en byggeproces og ved renovering og nyindretning af sygehuse.

I 2009 har projektet samlet viden og analyseret data, således at der i 2010 kan udgives i alt fem pjecer. De to første omhandler selvmordsforebyggelse og faldforebyggelse og vil ligge klar til patientsikkerhedskonferencen den 26. april 2010.

Rod i de fysiske rammer.

ORDEN OG OVERBLIK

Udgivelsen af pjecen “Orden og overblik fremmer patientsikkerheden” har været en succes. Pjecen er allerede nu rekvireret i 3000 eksemplarer. Pjecen informerer om systematik, standardisering og klar logistik i fysiske rammer som fx medicinrum, depotrum, undersøgelsesstuer og fælles kontorer.

Fire sygehuse har bidraget med før- og efterbilleder, der viser lokale resultater af processen. Billederne kan ses på www.patientsikkerhed.dk

OPLÆG M.M.

Repræsentanter for Dansk Selskab for Patientsikkerhed har holdt oplæg om fysiske rammer og patientsikkerhed ved en række arrangementer på sygehuse landet over, ligesom emnet blev præsenteret ved en workshop ved Danske Regioners generalforsamling.

Dansk Selskab for Patientsikkerhed var desuden vært ved en temadag om sygehusbyggeri og patientsikkerhed på Aalborg Sygehus.

Der er ydet vejledning nationalt og internationalt til organisationer og afdelinger til løsning af konkrete opgaver.

Desuden har Dansk Selskab for Patientsikkerhed holdt oplæg om fysiske rammer og patientsikkerhed ved:

- National konference om patientsikkerhed, Oslo, Norge
- Ledende sygeplejersker i de nordiske lande, afholdt på Hvidovre Hospital

UDGIVELSER

- Orden og overblik fremmer patientsikkerhed. Juli 2009

SIKKER KIRURGI

“Hvis jeg har valget som patient, vil jeg da finde det betryggende, hvis jeg opereres af én, der bruger tjeklisten”

Jim Kierans, frivillig, Danske Handicaporganisationer.

Dansk Selskab for Patientsikkerhed har oversat og tilpasset en international tjekliste til brug ved operationer til de danske sygehuse.

“Sikker Kirurgi Tjekliste” er baseret på WHO’s materiale Safe Surgery Saves Lives, og erfaringer fra WHO viser, at tjeklisten medvirker til reduktion af dødsfald og komplikationer i forbindelse med operationer.

Det er dokumenteret ved afprøvning af tjeklisten ved ca. 4000 operationer på otte hospitaler verden over, at både dødelighed og komplikationer blev reduceret signifikant: en næsten halvering af dødeligheden og en reduktion af alvorlige komplikationer med 35%.

Tjeklisten er i løbet af 2009 blevet pilottestet på tre sygehuse i Danmark med det formål at indhente danske erfaringer med lokal tilpasning, opnå erfaringer med processerne omkring implementering af tjeklisten og opnå viden om, hvordan tjeklisten påvirker dagligdagens praksis i klinikken. De tre sygehuse har fra midten af året implementeret brugen af tjeklisten, og flere sygehuse landet over står på spring til at indføre tjeklisten.

“Sikker Kirurgi Tjekliste” skal anvendes i tre afgrænsede faser i forbindelse med en operation:

1. Tjek ind (før anæstesi)
2. Time out (før incision)
3. Tjek ud (før patienten forlader operationsstuen)

Erfaringsopsamlinger fra danske sygehuse viser, at det er muligt at opnå tæt ved 100% compliance, dvs. gennemgang af alle tjeklistens punkter, hos alle patienter. Desuden medvirker tjeklisten til at forbedre kommunikation og teamwork omkring operationerne.

OPLÆG M.M.

Repræsentanter for Dansk Selskab for Patientsikkerhed har holdt oplæg om Sikker Kirurgi ved en række arrangementer på sygehuse og i regionerne. Desuden er emnet præsenteret ved bestyrelsesmøde i Dansk Selskab for Anæstesiologi og Intensiv Medicin og ved National Netværksdag for Risikomanagere.

UDGIVELSER

- Vejledning – Sikker Kirurgi Tjekliste
- Kom-i-gang-med Sikker Kirurgi (pjece)
- Filmen ”Rejsen” (dansk bearbejdning og tekstning)

PATIENTSIKKERHED I PRIMÆRSEKTOREN

“Rapportering af utilsigtede hændelser og fejl i primærsektoren vil give os et godt redskab til at fremme en kultur, der åbent arbejder med at lære af dét, der går galt”

Karen Stæhr, sektorformand, FOA.

I marts 2009 vedtog Folketinget at udvide rapporteringen af utilsigtede hændelser til også at gælde primærsektoren. Rapporteringspligten træder i kraft, når en ny elektronisk rapporteringsdatabase er færdigudviklet i Sundhedsstyrelsen, sandsynligvis i efteråret 2010. Indtil loven træder i kraft, foreligger der et stort arbejde med at forberede de nye aktører dvs. den kommunale sundhedssektor, praksissektoren, apotekerne m.fl. på at bruge rapporteringen som et værktøj til at forbedre patientsikkerheden.

“Jeg oplever stor interesse for at arbejde med patientsikkerhed i kommunerne og hos de praktiserende læger, herunder at der udvikles uddannelses- og læringsværktøjer. Vi ser frem til at det første hold risikomanagere uddannes i 2010”

Svend Gottlieb, praktiserende læge, Kommunernes Landsforening.

Der skal arbejdes med at indføre en kultur, hvor man åbent kan tale om fejl, og der skal arbejdes aktivt med at få fokus på læring. Der vil være mange erfaringer fra sygehusene, som man kan lære af, men erfaringerne skal omsættes til dagligdagen i primærsektoren, så det bliver relevant for de nye aktører.

Dansk Selskab for Patientsikkerhed har i 2009 arbejdet med at etablere gode samarbejdsrelationer til de nye aktører i primærsektoren. Blandt flere tiltag har Dansk Selskab for Patientsikkerhed sammen med KL udarbejdet informationsmateriale til kommunerne, haft en udstillingsstand på KL's årlige ældrekonference og deltaget i de praktiserende lægers udvalg om utilsigtede hændelser. Parallelsessionen om primærsektoren på Patientsikkerhedskonferencen var også meget velbesøgt. I regi af Dansk Selskab for Patientsikkerhed er der nedsat en arbejdsgruppe, som har fokus på implementeringen i primærsektoren.

I foråret 2009 blev der lavet en undersøgelse, som afdækkede uddannelsesbehovet blandt de nye aktører. Denne undersøgelse resulterede i, at der blev udviklet en fælles risikomanageruddannelse rettet mod både kommuner og regioner. Derudover er der udviklet undervisningsdage specifikt rettet mod ledere i den kommunale sektor. Tilhørende læringsmaterialer er ved at blive udarbejdet og testet.

Kurserne til de kommunale ledere afholdes i marts 2010. Det første risikomanagerkursus vil også blive afholdt i 2010. Program kan findes på Dansk Selskab for Patientsikkerheds hjemmeside og på www.cok.dk.

DSI (Dansk Sundhedsinstitut) har på vegne af TrygFonden og i et samarbejde med Dansk Selskab for Patientsikkerhed udarbejdet en rapport om utilsigtede hændelser i kommunalt regi, som kortlægger hvilke udfordringer, det forventes at man vil støde på, når patientsikkerhed skal indføres i kommunerne. Rapporten bidrager således med værdifuld baggrundsinformation.

Dansk Selskab for Patientsikkerhed vurderer, at udvidelsen af patientsikkerhedsordningen kan medvirke til at øge patientsikkerheden i primærsektoren. Rapporteringen vil gøre det muligt at få overblik over hændelsestyper, gennemskue de typiske årsager til fejl og systematisk implementere løsninger. Foreløbige erfaringer fra projekter i kommuner og almen praksis tyder på, at ordningen vil blive positivt modtaget.

“Vi er glade for at Folketinget endelig har besluttet at udvide rapporteringssystemet - så kan vi bedre gøre noget ved de hændelser, der sker på tværs”

Lotte Fonnesbæk, sundhedsfaglig direktør, Danmarks Apotekerforening.

OPLÆG, KURSER OG UDGIVELSER

- Danske Regioner, primærsektoren og risikomanageruddannelsen
- FAS KVIS-konference, Patientsikkerhed i sektorovergangene
- Region Hovedstaden, Undervisere i patientsikkerhed, Om legale forhold
- Region Hovedstaden, Risikomanagere, Udvidelse af Sundhedsloven
- Patientsikkerhed i primærsektoren. August 2009 (pjece)

PATIENTAMBASSADØRERNE

“Folk rykker sig frem i stolene og lytter og bliver berørte, når man fortæller sin personlige historie”

Birgitte Holmark, patientambassadør, Dansk Selskab for Patientsikkerhed.

I 2009 er syv nye patientambassadører kommet til, således at der nu er 18 patientambassadører, og efterspørgslen efter ambassadørerne er stigende.

Netværket af patientambassadører blev dannet i april 2007 af Dansk Selskab for Patientsikkerhed med støtte fra TrygFonden. Netværket er en del af WHO's globale netværk World Alliance for Patient Safety.

Netværket bestod i starten af 13 personer med vidt forskellige baggrunde og erfaringer i deres møde med sundhedsvæsenet og med det tilfælles, at de alle ville arbejde frivilligt for at skabe forandringer i sundhedsvæsenet, så de samme skader ikke sker igen og igen. Netværket blev udvidet med syv personer i september 2009, heraf to sundhedsprofessionelle, ved en WHO-workshop i Gentofte med repræsentanter fra WHO i London.

Patientambassadørerne sætter ansigt på data og statistikker overalt i sundhedsvæsenet og sikrer patientfokus ved at deltage i patientsikkerhedsrunder, temamøder, konferencer, gå-hjem-møder og interviews i pressen. Patientambassadørerne arbejder ud fra et systemperspektiv, hvor fokus er på patientsikkerhed og læring frem for skyld og skam.

Der er ingen tvivl om, at patientambassadørernes fortællinger giver stof til eftertanke. Det gør indtryk hos de sundhedsprofessionelle, der har erfaring med at sige undskyld til patienterne, når patientambassadørerne med deres personlige fortælling er ude og præsenterer læringssættes “Når skaden er sket” og materialet “Sig Undskyld”.

Efterspørgslen på patientambassadørerne steg markant i 2009, særligt i det sidste halvår. Dansk Selskab for Patientsikkerhed iværksatte en målrettet plan for udbredelsen af patientambassadørerne og en fokuseret rekrutteringsindsats. Efterspørgslen er stigende både blandt dem, som i forvejen benytter sig af storytelling på deres afdelinger, men også blandt nye afdelinger og klinikker. I forbindelse med patientambassadørernes deltagelse i patientsikkerhedsrunder har stigningen været særligt mærkbar.

I 2010 vil målet fortsat være at udvide netværket og rekruttere flere patientsambassadører med personlige fortællinger og erfaringer, som sundhedspersonalet kan nikke genkendende til. Der mangler patientambassadører i både Region Nord- og Midtjylland.

Patientambassadørerne.

ØVRIGE AKTIVITETER

“Patientforeningerne har gennem de seneste år haft stadig større fokus på patientsikkerheden, men vi har fortsat et stort ansvar i forhold til at informere patienterne helt generelt om patientsikkerhed”

Lene Witte, direktør, Gigtforeningen, Danske Patienter.

Patientsikkerhedskonferencen 2009: “Ja vi kan! Forbedre patientsikkerheden”. 600 deltagere var mødt op, da Dansk Selskab for Patientsikkerheds syvende nationale konference fandt sted den 27. april 2009.

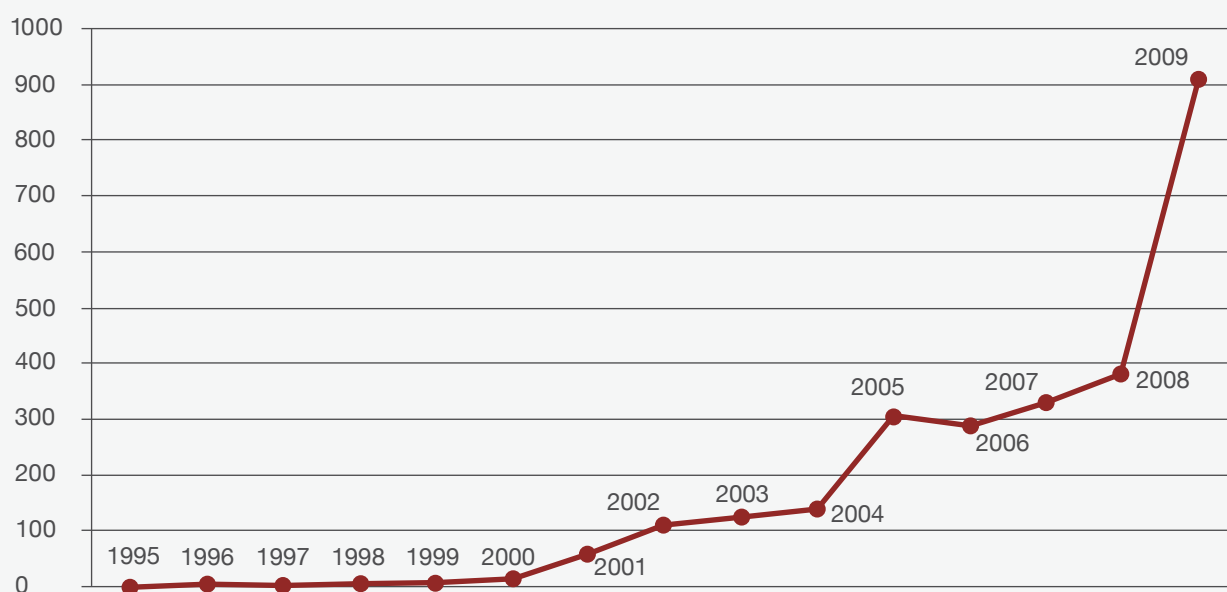
KOMMUNIKATION

Dansk Selskab for Patientsikkerheds hjemmeside er videreudviklet i løbet af året, sådan at hvert enkelt projekt kan bruge hjemmesiden som redskab til at kommunikere med målgruppen.

Dansk Selskab for Patientsikkerheds nyhedsbrev er relanceret i slutningen af 2009. Nyhedsbrevet har allerede over 300 tilmeldte.

En søgning på Infomedia viser, at begrebet “patientsikkerhed” er blevet mere og mere kendt i medierne i løbet af de senere år. Ordet “patientsikkerhed” blev første gang anvendt i en dansk avis i 1996, og op gennem slutningen af 1990’erne er der nogle ganske få hits på ordet.

Da Dansk Selskab for Patientsikkerhed blev etableret i 2001 fik “patientsikkerhed” 58 hits, og siden er opmærksomheden omkring begrebet vokset. I 2009 skete der yderligere et gennembrud i pressens interesse for patientsikkerheden, idet begrebet i løbet af året blev nævnt over 1200 gange.

Antal hits ved Infomediasøgning på ordet "patientsikkerhed"

EU-LINNEAUS

Dansk Selskab for Patientsikkerhed er partner i et treårigt EU-projekt LINNEAUS, som omhandler patientsikkerhed i primærsektoren. Projektet blev godkendt primo 2009 af EU-kommissionen.

Dansk Selskab for Patientsikkerhed bidrager inden for områderne patientinvolvering i primærsektoren og udvikling af analyseredskaber til primærsektoren.

EUNETPAS

Varetagelse af rollen som nationalt kontaktpunkt for EUNetPaS.

Oplægsholder ved EUNetPaS i København maj 2009.

Dansk Selskab for Patientsikkerhed deltager i arbejdsgruppen vedr. uddannelse med henblik på udvikling af en fælles europæisk guideline om uddannelse i patientsikkerhed.

REPRÆSENTATIONER I DANMARK

- Sundhedsministerens rådgivende udvalg vedrørende compliance
- Styregruppen for Sundhedsministeriets undersøgelse af compliance og tryghed ved generisk præparatskift
- Sundhedsstyrelsens Strategiske Forum for Patientsikkerhed
- Styregruppe for projekt om Beslutningsstøtte i Infomatum A/S
- Arbejdsgruppe vedr. revision af vejledning om patientidentifikation i regi af Sundhedsstyrelsen
- Arbejdsgruppen vedr. klassifikation i Sundhedsstyrelsen (DPSD-2)
- Styregruppe i Kræftens Bekæmpelse vedr. projektet Patientsikkerhed i kræftbehandlingen
- Dansk Selskab for Almen Medicin's UTH udvalg
- Arbejdsgruppe i Lægemiddelstyrelsen om risikomedicin
- Medlem af dommerkomiteen for Dagens Medicins initiativpris Den Gyldne Skalpel

REPRÆSENTATIONER INTERNATIONALT

- Steering Committee of the WHO World Alliance for Patient Safety
- JCI European Regional Advisory Council
- JCI International Editorial Advisory Board
- EMEA's navngivningsgruppe
- International Medication Safety Network, IMSN

OM DANSK SELSKAB FOR PATIENTSIKKERHED

Dansk Selskab for Patientsikkerhed er en almennyttig forening med det formål at fremme patientsikkerhed i Danmark. Selskabet har til huse i lokaler, som Hvidovre Hospital stiller til rådighed.

MEDLEMMER

Enkeltpersoner, organisationer og virksomheder med interesse for patientsikkerhed kan optages som medlemmer. Der er p.t.: 163 individuelle medlemmer, 99 kollektive medlemmer (organisationer mv.).

PATIENTSIKKERHEDSRÅDET

På generalforsamlingen den 27. april 2009 ændredes selskabets politiske struktur ud fra ønsket om at sikre bredt ejerskab, handlekraft og uafhængighed. Generalforsamlingen besluttede at nedlægge forretningsudvalget, slanke bestyrelsen og etablere et bredt patientsikkerhedsråd.

Patientsikkerhedsrådet er et uafhængigt råd, der skal fungere som et rådgivende organ for Dansk Selskab for Patientsikkerheds bestyrelse i spørgsmål vedrørende patientsikkerhed. Patientsikkerhedsrådets medlemmer medvirker hermed til at optimere Dansk Selskab for Patientsikkerheds arbejde ved at øge kendskabet til relevante perspektiver generelt med dets faglig ekspertise og kendskab til de behov, der er i forskellige dele og hos forskellige aktører i det danske sundhedsvæsen.

Patientsikkerhedsrådet har 25 medlemmer, der udpeges eller vælges for en toårig periode.

GENERALFORSAMLINGEN 2009

Den ordinære generalforsamling blev afholdt den 27. april 2009.

BESTYRELSEN 2009

- Kristian Ebbensgaard, Danske Regioner (formand)
- Regionsdirektør i Region Hovedstaden Helle Ulrichsen, Danske Regioner
- Formand for Lægeforeningen Yves Sales, Lægeforeningen, (næstformand)
- Formand for Dansk Sygeplejeråd Grete Christensen, Dansk Sygeplejeråd (kasserer)
- Sektorformand i FOA Karen Stæhr, FOA
- Direktør i Gigtforeningen Lene Witte, Danske Patienter
- Sundhedsfaglig direktør i Danmarks Apotekerforening Lotte Fønnesbæk, Danmarks Apotekerforening
- Direktør i Medicoindustrien Jens Kristian Gøtrik, Medicoindustrien
- Medlem af sundhedspolitisk udvalg i Danske Handicaporganisationer Jim Kierans, Danske Handicaporganisationer
- Direktør i Dansk Lægemediel Information, DLI Jørgen Aagren Nielsen, Lægemedielindustriforeningen
- Praktiserende læge, medlem af kommunalbestyrelsen i Gribskov Kommune Svend Gottlieb, Kommunernes Landsforening

MØDER I BESTYRELSEN OG I FORRETNINGSUDVALGET

Der har i 2009 været holdt fem møder i bestyrelsen, et seminar for bestyrelsen og Patientsikkerhedsrådet og et møde i Patientsikkerhedsrådet.

RESSOURCER

I 2009 blev Dansk Selskab for Patientsikkerheds drift hovedsageligt finansieret af Danske Regioner og medlemskontingenter. Projekterne har været finansieret af TrygFonden, Det Kommunale Momsfond, Danske Regioner og Regionerne. Derudover har Hvidovre Hospital stillet lokaler mv. til rådighed. Der henvises til årsregnskabet for 2009, Hvidovre, marts 2010.